

ZN.UA. 2021. 24 чер. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/mvs-opriljudnilo-trivozhnu-statistiku-dtp-v-ukrajini.html> (дата звернення 15.10.2021).

2. Патрульна поліція. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2021 по 30.09.2021. URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення 15.10.2021).

3. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 груд. 2005 р. № 14 в ред. від 19 груд. 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text> (дата звернення 15.10.2021).

4. Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2001 р. № 1306 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.10.2021).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху: Закон України від 16 лют. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1231-20#n2> (дата звернення 15.10.2021).

УДК 343.346(043.2)

Паламарчук В.О., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПОВІТРЯНИХ ПОЛЬОТІВ, ВСТАНОВЛЕНИХ УКРАЇНСЬКИМИ АВІАКОМПАНІЯМИ

Задля детального аналізу недотримання правил перельоту на повітряному транспорті, в першу чергу необхідно ознайомитися з правовою базою, що регулює це питання. 23 травня 2017 р. за № 654/30522 у Міністерстві юстиції України був затверджений наказ Державної авіаційної служби України від 6 лютого 2017 року про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України». Відповідно до п. 1 Авіаційних правил України, «ці Авіаційні правила визначають порядок виконання польотів цивільних та державних повітряних суден, порядок обслуговування повітряного руху, порядок управління повітряним рухом, що гарантують безпеку польотів при використанні повітряного простору України...» [1].

Порушення правил повітряних польотів – це адміністративне правопорушення, але у разі порушення даних правил особами, які

не є працівниками повітряного транспорту (наприклад, паління на борту повітряного судна пасажиром), настає кримінальна відповідальність за ст. 281 Кримінального кодексу України [2]. Як зазначила Н.О. Семчук у своїй праці, «на даний час основна частина кримінальних правопорушень у сфері авіаційного транспорту розміщена в розділі XI Кримінального кодексу України (далі – КК) «Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту» [3].

Т.Д. Лисько вказує, що «порушення правил безпеки польотів повітряних суден особами, які не є працівниками повітряного транспорту, може суттєво впливати на безпеку польотів як цивільної, так і військової авіації та спричинити загибель людей або настання інших тяжких наслідків» [4, с. 32].

Що стосується саме кримінальної відповідальності, то слід звернути увагу, що санкції, які можуть бути застосовані до пасажирів – це штраф, арешт або обмеження волі. При цьому не потрібно забувати, що в деяких випадках представники авіакомпанії або ж бортпровідники можуть застосовувати відповідні заходи, встановлені правилами або ж керуючись розпорядженням капітана літака. Важливим є те, що до правопорушника можуть застосовуватися заходи примусового характеру, але виключно за дозволом капітана літака.

На думку С.Я. Лихової, «взагалі ж порушення правил польотів, підготовки до них і експлуатації повітряних апаратів передбачає порушення встановленого порядку організації, виконання і забезпечення польотів, здійснення нагляду, контролю за безпекою польотів та забезпечення безпеки польотів» [5].

Кожна українська авіакомпанія, яка офіційно здійснює перевезення пасажирів, встановлює власні правила та обов'язки пасажирів. Так, Правила Авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України» (МАУ) були розроблені відповідно до вимог міжнародного законодавства у сфері організації повітряних перевезень, обслуговування пасажирів та багажу, Повітряного кодексу України, авіаційних правил України та встановлюють правила, які використовуються при повітряних перевезеннях пасажирів та багажу авіакомпанією МАУ та інших важливих нормативно-правових актів цієї галузі. Серед найпоширеніших порушень правил на бортах літаків МАУ є: носіння індивідуальних захисних масок під час усієї подорожі; розміщення ручної поклажі та особистих речей у спеціально відведених місцях, вказаних бортпровідником; виявляти повагу та не застосовувати агресію стосовно інших пасажирів та членів екіпажу тощо [6].

У авіакомпанії «Windrose Airlines» до найпоширеніших порушень правил безпеки повітряного перельоту відносять: перебування пасажирів на борту у стані сп'яніння, що може загрожувати життю і здоров'ю іншим пасажиром; паління під час авіаційних рейсів авіакомпанії [7].

Таким чином, підбиваючи підсумки даного дослідження, можна сказати що недотримання правил повітряних польотів є актуальним питанням сьогодення. Адже як ми бачимо, майже у кожній авіакомпанії порушуються одні і ті ж самі встановлені вимоги до пасажирів. Відповідальність за порушення порядку на борту або ж порушення безпеки перельотів настає відповідно до чинного законодавства України.

Література

1. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0654-17#n18> (дата звернення: 01.10.2021).

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 01.10.2021).

3. Семчук Н.О. Авіаційні не транспортні кримінальні правопорушення: загальна характеристика. *Сучасне право в епоху соціальних змін*: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, Нац. авіаційний ун-т, 26 лют. 2021 р. Тернопіль: Вектор, 2021. С. 344–346.

4. Лисько Т.Д., Савонік В.А. Особливості кваліфікації порушень правил повітряних польотів / Міжнародна науково-практична конференція «Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» (Vol. 5), May 15, 2020. Houston, USA: European Scientific Platform. P. 32-33. DOI: 10.36074/15.05.2020.v5.13.

5. Лихова С.Я., Нечипорук М.Ю. Кримінальна відповідальність за порушення правил польотів. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/18412> (дата звернення: 01.10.2021).

6. Правила поведінки на борту. URL: <https://www.flyuia.com/it/ua/information/rules-and-regulations> (дата звернення: 11.10.2021).

7. Авіакомпанія Windrose / Віндроуз. URL: https://windrose.aero/prepare_for_flight/prepare/security_rulers/ (дата звернення: 01.10.2021).

УДК 343(043.2)

Пастух Д.О., Довгановський О.О., здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
Науковий керівник: Ніколаєнко Т.Б., д.ю.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Кримінальним кодексом України передбачена відповідальність за порушення правил міжнародних польотів. Цікаво, що історія становлення та розвитку юридичних норм, що стосуються відповідальності за дані діяння, сягає своїм корінням в правову доктрину, яка зародилася на зорі становлення авіації.

Перший багатосторонній міжнародний договір про повітряне пересування Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28 травня 1999 року зазначає, що «кожна Договірна Держава має право заборонити, з міркувань військових або в інтересах громадської безпеки, повітряним судам, що належить до інших Договірних Держав, польоти над певними зонами своєї території, під страхом відповідальності, встановленої її законодавством, і за умови, що в цьому відношенні не робитиме жодної різниці між приватними повітряними суднами цієї держави і такими ж повітряними судами, що належать до інших Договірних Держав. У цьому випадку місцезнаходження і простір заборонених зон повинні бути попередньо опубліковані і повідомлені іншим Договірних Держав» [1, ст. 3]. Відповідно до ст. 15 цієї Конвенції «всьяке повітряне судно, що належить до однієї з Договірних Держав, має право перетинати повітряний простір іншої держави без спуску. У цьому разі воно зобов'язане летіти за маршрутом, встановленим державою, над якою проводиться політ. У всякому разі, з причин державної і громадської безпеки і порядку, воно зобов'язане здійснити посадку, якщо воно отримає відповідний наказ за допомогою сигналів, передбачених в додатку «Д». Будь-яке повітряне судно, яке здійснює політ з однієї держави в іншу, має, якщо правила цієї останньої держави містять відповідну вимогу, здійснити посадку на один з аеродромів, зазначених цією державою. Відомості про ці аеродроми будуть повідомлені Договірними Державами в Міжнародну Комісію з повітряне